

Is het juist om dit te doen? Of niet? Wat is goed om te doen? Ik herinner me een Suske en Wiske waarin Lambik een of andere slechterik een schop tegen zijn scheen geeft, zodat die geen last meer heeft van zijn blauwe oog. Een voorbeeld dat op het eerste gezicht ver af lijkt van de realiteit. Maar wat nader bekeken, komt het toch wel dichtbij. Kun je mindfulnessstrainingen in bedrijven blijven geven, wetende dat je mensen leert geen last meer te hebben van misstanden in een mensonterende organisatiecultuur? Zou je ze niet moeten leren om hun stress gebruiken om meer tegenwicht te bieden aan de gang van zaken?

Hoe bepaal je of je ethisch verantwoordelijk werkt als begeleider? Is dat aan jou? Aan de klant? Of aan een derde?

Ethiek bedrijven ligt al eeuwen in de handen van filosofen, experts en commissies. Maar ik vraag me af: kan iemand wel ethiek voor een ander bedrijven? Ondernemen je daarmee niet de autonomie en de persoonlijke verantwoordelijkheid van mensen rondom moraal? Zodra er iemand

beschikbaar is die je 'Mag dit?' kunt vragen, zal de verleiding groot zijn om dat te doen. Daarmee zet je de deur open naar onbewustheid en vluchten voor persoonlijke verantwoordelijkheid. Is het dus misschien zelfs amoreel om zoiets als een ethische commissie in te stellen?

Mijn wens zou zijn dat ethiek meer plek krijgt op tv, in de krant en in organisaties. Dat het publiek vaker de lastige vragen tot zich krijgt waar mensen met

mandaat keuzes in moeten maken. Met overwegingen en zonder conclusie van experts. Willen we peperdure medische behandelingen wel in stand houden, als de gemeenschap zucht onder de kosten? Waarom maken we eigenlijk onderscheid in economische en niet-economische vluchtelingen? Wat is juist om te meten en vast te leggen in een organisatie, en wat kun je maar beter niet nader onderzoeken? Is het werkelijk wenselijk om de winstmarge van dit bedrijf te vergroten? Zulke vragen hebben een heel ander effect dan de vragen als: 'Wat is betaalbaar?', of: 'Hoe kan het efficiënter?'

Ethiek draait om het gesprek waarin een sociale groep overeenkomsten en verschillen ontdekt in de waarden en normen waarop zij hun toekomst bouwen, en wat dat betekent voor het handelen van de groepsleden. In mijn ideale wereld zouden veel meer mensen bij dat gesprek betrokken zijn. Niet eens om tot betere conclusies te komen, maar vooral om zich als gemeenschap bewuster te worden van de grijstinten die het leven kent. Met filosofen, experts en com-

Ethiek voor iedereen

Bastiaan VAN GILS

missies die niet zozeer met slimme antwoorden op lastige vragen komen, maar vooral hun omgeving helpen in gesprek te blijven over de persoonlijke en collectieve moraal en de gevolgen daarvan voor de (verre) toekomst.

Ir. B.J.C.M. van Gils is eigenaar van Veranderhulp te Apeldoorn en redactielid van dit tijdschrift. Website: www.veranderhulp.nl. E-mail: bastiaan@vangils.org.